

Szivárvány

A DEBRECEN-NAGYERDEI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA

2004/11

„Keresztyén identitás” – Arcok a tatai gyülekezeti nagytáborunkból

„Szivárványivemet helyezem a felhőkre, az lesz a jele a szövetségnek, melyet én a világgal kötök.” 1Móz 9,13

A közösség áldásai (1.)

Az egyházi iskolák társadalmi szerepe

Egyházi iskoláink a hazai iskolaügy és művelődés fontos tartóoszlopai voltak évszázadokon keresztül. A kommunista hatalomátvétel eredményeképpen 1948-ban államosították ezeket az iskolákat, majd többéves alkufolyamat eredményeképpen szigorú feltételek mellett tíz egyházi – ebből egyetlen református – iskola működését engedélyezték. Az államosított iskolákat túlélte jó hírnevük, s az elleneséges környezetben működő intézmények kimagasló nevelési és oktatási eredményei révén a rendszerváltást előrejelző változások egyik fontos lépéseként az állam engedélyezte az egyházi iskolák újraindulását, újak alapítását engedve az erős társadalmi nyomásnak. Az 1990-es években gyors növekedésnek indult az egyházi iskolák és az ezekbe járó tanulók száma. Az iskolák eredményességét mérő statisztikák alapján az oktatáskutatók számára lassan egyértelművé vált, hogy az egyházi iskolák tanulói rendkívül magas tanulmányi teljesítményt nyújtanak. A kilencvenes évek folyamán kiderült, hogy az állami, önkormányzati és alapítványi iskolákhoz képest rohamosan nőtt az egyházi iskolában végzetek aránya az egyetemre, főiskolára felvettek körében, sőt ma már azt is tudjuk, hogy a kedvezőtlenebb családi háttérű tanulókat ezekben az iskolákban képesek leginkább iskolai sikerhez juttatni, a beiratkozó tanuló képességeihez, tudásához ezekben az iskolákban képesek a legtöbbet hozzáadni.

Eközben a kilencvenes években a hazai szellemi élet sajátos torz fejlődésének

eredményeképpen az egyházi iskolák térnyerésének témája nemcsak szakmai, hanem politikai viharok középpontjába is került. Amikor úgy tűnt, hogy az „iskola-háborúk kora” az ezredfordulóra véget ért, a kilencvenes évek végén kutatást végeztünk a felekezeti iskolák mai társadalmi szerepének feltárására.

„A családi és az iskolai szocializáció kölcsönhatásai a felekezeti középiskolák diákjai körében” című kutatás Magyarország teljes területére kiterjedő országos, a felekezeti középiskolák két végzős évfolyamára járó diákjaira nézve reprezentatív mintán készült. A felekezetenként, térségenként, településnagyság szerint csoportosított iskolákból kiválasztásra került 53 középiskola, ahol 1464 tanuló töltött ki kérdőívet, majd az így kapott adatbázison statisztikai elemzéseket végeztünk.

Talán sokakat meglep, hogy kutatásunk megerősítette: a felekezeti középiskolások tanulmányi és magatartási szempontból is eredményesebbek, mint a nem felekezeti iskolába járó társaik. Arra is fény derült, hogy a felekezeti középiskolák nagy részében a tanulói és szülői közösség szerves kapcsolatrendszere, az egymással gyülekezeti és kisközösségi kapcsolatban levő, egyező normákat követő szülők és gyerekek összetartozása a tanulók fejlődését segítő erőforrássá válik, amely szorgalmasabb és céltudatosabb munkára és tisztességes viselkedésre ösztönöz. A kutatás egyik legérdekesebb eredménye

az, amely szerint az iskolaközösségben olyan diákok is profitálnak ezekből az erőforrásokból, akik maguk nem egyházas környezetből kerülnek ki, csak az iskolatársaik közegében érik őket ezek az észrevétlen hatások.

A következő néhány számban a kutatás főbb tapasztalatait szeretnénk megosztani az olvasókkal. A kutatás eredményei könyv formában is megjelentek (Pusztai Gabriella: *Iskola és közösség*. Bp, Gondolat Kiadó, 2004).

Pusztai Gabriella

Segédlelkész vizsga után (3.)

Élet a kápláni vizsga után

Nehéz volt a teológián. Azt mondják, az emlékek idővel megszépülnek. Remélem. Lesz minek megszépülni. Még visszatekintve is azt tudom mondani, hogy nehéz volt. Nem csak a rengeteg tanulás miatt. Úgy érzem, azért, mert nagyon keveset tapasztaltunk az ÉLETből. Sokat lázadtam az ellen, hogy miért kell ott lenni, miért kell azt csinálni, és miért nem lehet missziózni kinn, ahol élnek az emberek.

Egy konferencia után az állomáson, hazafelé indulva, beszélgettem egy lelkipásztorral. A beszélgetés végén csak ennyit mondott, most ennek van a kairoisa, vagyis az ideje. Tudtam, igaza van, de nem akartam elfogadni. Azt gondoltam, nem a tanulás a lényeg, hanem az evangélium továbbadása. Bármennyire nehéz volt, most már látom, kellett. Sok mindent megtanultam, amit talán máshol nem tudtam volna megtanulni.

Ám a kezdeti nézőpontom nem változott meg. Az élet nem ott benn kezdődik. Az élet itt kinn van, a gyülekezetben, az

Őrségben

(Ezékielel 3,17)

Benn
Üvegfalak kalickájába zárva
Fenn
Felhősereg villáma dárda
Csend
Eső koppan csatorna szélén
Rend
Lehetne itt már régen

Kozma György

utcán, a munkahelyeken, az otthonokban. Nagyon örülök, hogy túl vagyok a kápláni vizsgán, és végre azt végezhetem, abban élhetek, amire öt éve vágyom. A helyemen érzem, érezzük magunkat.

Jó találkozni a minden nap munkába járó emberekkel, akiknek vannak nehézségeik, ugyanúgy, mint nekem és mindegyikünknek. Jó ezt megbeszélni, megosztani egymással, és jó érzés együtt megoldást keresni az Ige alapján. Jó egy helyre tartozni, az Isten országába, és megélni ezt a gyülekezetben. Jó érzés együtt meg tapasztalni azt, hogy Isten munkálkodik, ha kell, csodát tesz emberek életében.

Itt, Monoron is, ahol szolgálunk, sokféle ember él. Akik sok nehézséggel küzdenek, sok megoldási utat kipróbáltak már, és próbálgatnak minden nap. Ám mindnyájukban ott van a vágy Isten iránt, és ez előbb vagy utóbb felszínre tör. Ilyenkor csodálatos pillanatokot élünk meg. Számomra ez az igazi élet...

Veres Péter segédlelkész, Monor

Egy „kegyes kétbalkezes”

2004. szeptember 26-án Adrian Plass, a keresztyén körökben oly jól ismert és szeretett író – nemzetközi előadó, sokunk nagy örömére Debrecenbe is ellátogatott. Több mint háromszázan gyűltünk össze a Híd kávéházban, hogy végre „élőben” is lássuk és halljuk a „kegyes kétbalkezes”. Úgy gondolom, senkit sem ért csalódás, Mr. Plass pont olyan volt, amilyenek könyveiből megismerhettük: nyílt, jó humorú, Istenhez nagyon ragaszkodó, de tökéletlenségével abszolút tisztában lévő hétköznapi keresztyén.

Én magam körülbelül két évvel ezelőtt hallottam először Adrian Plass-ról. Baráti körömben akkor már sokan ismerték, gyakran emlegették, idézték, és általában egy szünni nem akaró nevetéshullám indult el egy-egy könyveiből idézett mondat vagy történet hatására. Egy idő után nagyon kezdte fúrni az oldalamat a kíváncsiság, ki lehet ez az ember, aki ekkora derűtséget kelt, és igazi, szívből jövő nevetést vált ki.

Az *Egy kegyes kétbalkezes naplója* című könyvének elolvasása után kezdtem megérteni, mi az, amivel Adrian Plass oly gyorsan belopta magát barátaim szívébe. Megragadó az a nyíltság, amivel problémáiról, nehézségeiről, küzdelmeiről beszél. A saját csetlés-botlását oly őszintén elénk táró, gyengeségeit, butaságait felvállaló keresztyén nagyon szimpatikussá tud válni, mert legtöbbször nagyon jól tudunk vele azonosulni. Jó látni, hogy sokszor ugyanazokkal a problémákkal, nehéz szituációkkal kell szembenéznie, mint nekünk, és hát ő sem mindig tud-

ja, hogy is kell ezeket kezelni. De ezt ő – sokunkkal ellentétben – be is vallja, és őszintesége által ismeretlenül is nagyon közel tud kerülni hozzánk.

Adrian Plass ezen a délutánon is önmagát adta. Előadása nagy részét a felhőtlen kacagás jellemezte, de voltak komoly pillanatok is. Nagyon megindító volt, ahogy arról mesélt, milyen sokat jelentett neki, amikor megértette, hogy semmi sem veszett kárba. Hogy Isten a karjaiba zár minket úgy, ahogy vagyunk, mindazt, amik vagyunk, az egész életünket, és nem kell apróságokon görcsölnünk, mert Ő valóban – örökkévaló szeretettel – szeret minket, és Jézus vére valóban elég ahhoz, hogy minden bűntől megtisztítson. Beszélt az egyházban levő megosztottságról, az újabb és újabb gyülekezetek alakulásáról, és bár ennek taglalása közben is segítségül hívta a humort, érezhető volt, hogy sokszor érthetetlen számára, amit mi, keresztyének művelünk. A különböző szokásokhoz, hagyományokhoz való túlzott ragaszkodás ugyanis, ahogy erre rámutatott, könnyen elszakít, sőt sokszor szembeállít minket egymással ahelyett, hogy valóban testvérekként szeretnénk egymást. Az azonban, hogy testvérekként tudjuk szeretni egymást csak akkor lesz lehetséges, ha Krisztus él a szívünkben.

Végül ennek kapcsán feltette a kérdést, ami szerintem az este egyik legmélyrehatóbb kérdése volt, hogy mi lenne, ha végre egyszer felhagynánk annak hangoztatásával, hogy mi keresztyének vagyunk, és elkezdenénk követni Jézust. Sok konfliktus elkerülhető, de legalábbis könnyebben kezelhető lenne, ha ezt mindannyian fontolóra vennénk.

Kalla Ildikó

Biblia és költészet

Az elmúlt időben, a pártállam idején – ideológiai okok miatt – a hivatalos irodalomtudomány nem beszélt a Szentírás irodalmi hatásáról. Azokat az alkotókat, akik egyszerre vállaltak elkötelezést a Biblia és az irodalom iránt, megbélyegezték, lehetetlenné tették, nem volt fórum, ami felvállalta volna őket.

Mindezek ellenére életművek születtek, amelyek a korábbi évszázadok bibliás irodalmi hagyományát követve bontakoztak ki. A 80 éves Kovács Tibor költői munkássága is példa az említettekre. Így tarthatjuk számon tíz kötetét, amelyből négynek önálló szerzője, hatnak szerzőtársa és egyik szerkesztője. Az önálló kötetekben megjelent verseire gondolva az utóbb megjelent *Párbeszéd* (2004) című munkájában közölt vallomása figyelemre méltóan így összegez: „A debreceni kálvinista-puritán lelkű poéták sorában valahol elballagok. Kell, mert egy ki nem beszélt korszak tanúja, református ébredési résztvevője, magyar tragédiák és reménységek részese is vagyok. Fognak érteni belőlük valamit, akik átélték ezeket az időket. Néhol segítségül az évszámot is odaírtam.”

Gyönyörködik az ember lelke a verseket átható, a poétai sorokban rejtőzködő bibliai szellem érzékelésekor az önálló kötetek olvasása közben. Hasonló élményben lesz része az olvasónak, aki az év napjait meditációra, áhítatos elcsendesedésre ajánlott – a teljes magyar irodalomból összeválogatott – bibliai szellemű idézeteket és verseket ízeletgeti. Ezekre is érvényes a saját verseiről szóló vallomása: „Úgy

érezem, érdemes volt megfogalmazni, hogy nemcsak félelem, gyűlölet, önzés, hanem türelem, szolidaritás, mértéktartás, érték-tisztelet is maradt ebben a népben. Éppen ez a költői hivatás lényege: szót találni mindenre, ami párbeszédre készlet, akár nyugtalanít, akár bátorít. Ami felfele emeli a tekinteteket. Mint a napba néző főnix madár a szárnyait.”

Ez a kis írás nem helyettesítheti a személyes megtapasztalást, amit az említett munkák, költemények olvasása nyújthat, arra azonban jó lehet, hogy ráirányítja a figyelmet Kovács Tibor papköltő jelentős munkáira. Kívánjuk, legyen Isten áldása a jeles évfordulót megért, sokakért – tanítványaiért és a gyülekezetekért – fáradozó alkotón és minden olvasóján.

Ötvös László

Köszönöm

Megköszönöm most az egészet
Az izgalmas értelmiségi létet.
A részek mögött rejlő EGÉSZET.
Népünket: nyelve megigézett.
A népefogyott népegyházat,
ha néha megejti az alázat.
Hogy utamra gyógypedagógus-öröm
madara röppent rá, köszönöm.
Anyám tejét, szerelmem arcát,
minden jóért küzdő ember harcát.

S köszönöm, hogy ha véget ér,
üdvöt találok Jézusért.

Kovács Tibor

Mózes és a Bárány éneke

Mózes éneke (2Móz 15,1-21) Istent dicsőítő hálaének, népének Egyiptomból való szabadítása miatt. A *Bárány éneke*, Isten végső szabadításának a mennyei hárfával kísért éneke (Jel 15,3): a pogányok közül is kiválasztott hívek seregének dicsérete. A Jelenések könyve szerint a kettő egyszerre hangzik majd fel a mennyei trónus előtt.

Az egyes emberek és a népek életében is kiemelkednek a piros betűs ünnepek, melyeken Istennek a különleges szabadító tetteire emlékezünk. A közelmúltban ilyen volt október 23. és 31., de az októberi emlékezések között fontos számunkra a Bocskai szabadságharc 400 éves győztes csatájának emléke is.

Apáink, nagyapáink és a mai nemzedék közül is sokan megénekeltek, megírták, a következő generációknak továbbadták ezeket az emlékeket, és a hozzájuk tartozó, épen maradt relikviákat.

Közös bennük a szabadulásra, szabadításra való gondolás, mely az ember szívének örök vágya. A nyomorúságokból, betegségekből való egyéni testi szabadításoké és a nagyobb hatású, távlatú közösségi szabadításoké. Újságjainkban, közösségeinkben, gyülekezeteinkben mindezek közelebb hozhatják egymáshoz az embereket. A hála érzése mindig közelebb visz a megbékéléshez, az egymásra találáshoz.

Keresztyén közösségeinkben mindez Istentől a Krisztusban kapott szabadításért és Istenre nézve történik, de feladatainkra is vonatkozik. Ünnepeink és előremutató előképek után, abban a reménységben, hogy egyszer majd egy énekkar különböző szólamú tagjaiként fogjuk énekelni Mózes és a Bárány énekét.

Kovács Tibor

Hit és tudomány

Hajdúnánási nagyapám
elemlegette Bocskait
s hogy néhány ősünk ezután
nyugatra hajtván őket
ismert városba küldte át
tanulni vágyó fiait
hogy fogjon rajtuk a tudomány
s a tudományhoz méltó hit

Majd Debrecenbe vitt apám
megmutogatva szobrait
a Nagytemplom túloldalán
emberfeletti óriás
Bocskai tekintett le rám
ő lesz apád ezután
szólt komolyan mint nagyapám
s rajtad koppan a buzogány
ha nem fog rajta a tudomány
s a tudományhoz méltó hit

Kovács Tibor

Magyarként – szemérmes

Szemet adtál, hogy örüljek
mindennek,
mivel jókedved körülvett.

Nem hangos trombitaszóval
dicsérlek,
csak halk imaszóval.

Fiadért fogadd el kérem,
magyarként –
szemérmes keresztyénségem!

Kovács Tibor

LUTHER MÁRTON

Október 31-e a reformáció ünnepe. Ilyenkor a református iskolákban akkor sincs tanítás, ha ez hétköznapra esik. Ehelyett ünnepi istentiszteleten emlékeznek meg a reformátorokról, munkájukról, máig érvényes tanításaikról.

Miért éppen október 31-én emlékezünk a reformációra? Azért, mert Luther Márton 1517-ben ezen a napon szegezte ki híres 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára. Mik voltak ezek a tételek? Azokra a hibákra és eltévelyedésekre mutatott rá, amelyek az akkori egyházra jellemzőek voltak, és a Szentírás tanításától eltértek. Ezzel a 95 tétellel indult el a reformáció.

A reformátor Márton napján született 1483-ban, ezért is keresztelték Mártonnak. Szegény bányászcsaládból származott, ő volt a 7. a gyerekek sorában. Ahhoz, hogy tanulhasson, magának kellett megkeresni a tanulás költségeit. Szép hangja volt, és esténként vallásos énekeket énekelt jobb módú polgárok ablaka alatt, amiért pénzt és enivalót kapott.

Már idősebb diák volt, amikor egyszer egy erdőn ment keresztül, és nagy vihar kerekedett. Egy villám belecsapott a közelében lévő fába. Nagyon megijedt, és megfogadta, hogy ha életben marad, szerzetes lesz. Így is tett. Otthagyta a jogi egyetemet, és felvette a szerzetesi reverendát. Elkezdte tanulmányozni a Bibliát, és az egyre inkább kitárult előtte. Megértette, hogy Isten nem érdemkéért ad üdvösséget, hanem kegyelemből, Krisztus érdeméért. Ezt kezdte hirdetni, ami miatt a pápa kiátkozta. Ezért jóakarói Wartburg várában rejtették el a pápa haragja elől. Itt kezdett hozzá a Biblia németre fordításához. Később visszatért Wittenbergbe, ahol nagy küzdelem folyt a reformáció tanainak elterjesztéséért és azok ellen. A király megparancsolta, hogy engedelmeskedni kell a katolikus püspököknek. Luther beadta tiltakozását, azaz protestálását, innen származik a protestáns elnevezés.

Rejtvény

Luthert felszólították, hogy vonja vissza tanait, ő azonban a Szentírásra hivatkozva ezt elutasította. Ekkor mondta az alábbi szavak között elrejtett mondatot. Fejtsd meg a szabályszerűséget, és keresd meg a híres mondatot!

ISKOLA TANÁR NAP ÓRA ITT RADÍR TOLL CSOKI TEJ
ÁLLOK ANYA DIÁK BUSZ VILLA MÁSKÉNT UTCA
HÁZ VIRÁG KUTYA NEM FÜZET KÖNYV VIDÁM
BARÁT TEHETEK

Márta néni

„Várva vártam az Urat, és lehajolt hozzám.” (Zsolt 40,1)

Hírek

- ◆ **Családi istentisztelet** hittanosoknak és szüleiknek november 28-án, vasárnap 3 órakor.
- ◆ **Gyülekezeti többgenerációs 10. nagytáborunk** Sátoraljaújhelyen lesz 2005. július 11. hétfő - július 17. vasárnap között. Részleteket a februári számban közlünk.

Zenés áhítat

(vasárnaponként 5 órakor).

Nov. 7. Dr. Dobiné Jakab Hedvig orgonál.

Nov. 14. Virágh András Gábor orgonál.

Nov. 21. Suszter Ágnes fuvolázik, Karasszon Dénes gondolkázik.

Nov. 28. Nádassi Dorottya orgonál.

Dec. 5. Tokos Zoltán gitározik.

Imádkozzunk...

- ◆ Isten akaratáért az életünkben.
- ◆ minden Istent kereső emberért.
- ◆ a depresszióban szenvedő betegekért.
- ◆ megélhetési nehézségekkel terhelt embertársainkért.
- ◆ hálás szívvel Isten áldásaiért.

Reformációs körséta

Szivárvány –
a Debrecen-Nagygyerdei Református Egyházközség hírlevele
4032 Debrecen, Bolyai u. 25. Telefon: (52) 410-811
Felelős kiadó: Püski Lajos, lelkipásztor
Fejléc: Betűvető Bt. Tördelés: Bene Lászlóné
Nyomda: REXPO Kft. Készült 600 példányban
12. évfolyam 11. szám, megjelenik havonta
Egyházközségünk számlaszáma: 11738008-20012917